

Πέλαγος

ΤΗΣ ΑΡΕΣΕ Η ΙΔΕΑ ότι θα σπούδαζε στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Όταν έκλεινε τα μάτια, της έρχονταν εικόνες με κίτρινο από το φως και γαλάζιο από τη θάλασσα, ένιωθε σταγόνες στο δέρμα της και αλάτι στο στόμα. Μου τα έλεγε και μεθούσε. Άκουγε τον ήχο του νερού όπως όταν το κύμα σκάει στην ακτή.

Ήταν πάντα ευτυχισμένη στην αμμουδιά, σε κάθε αμμουδιά. Ήλιος και θάλασσα, τα υλικά της ευτυχίας – το λέγαμε και το ξαναλέγαμε όταν πηγαίναμε μαζί για μπάνιο. Η ίδια η λέξη είναι μαγική: Αιγαίο. Και μόνο να την αρθρώσεις έχει δύναμη· έξι γράμματα, πέντε φωνήεντα, τρεις συλλαβές.

Εμείς, οι βουνίσιες, λατρεύαμε τη θάλασσα. Το δεύτερο καλοκαίρι μετά το σχολείο που πήγαμε Κυκλάδες οι δυο μας δεν μπορούσαμε να κοιμηθούμε από την υπερένταση πάνω από πέντε ώρες. Δεν χωρούσε μέσα μας τόσο ομορφιά. Ίσως εκεί συνειδητοποιήσαμε πρώτη φορά πόσο άσχημος ήταν ο τόπος μας και τι ευτυχία είναι να ζεις κοντά στη θάλασσα, που παίρνει από πάνω σου τη φθορά, σε δροσίζει, σε ομορφαίνει, σε λυτρώνει.

Περάσαμε μαγικές μέρες. Δεν υπήρχε μονοπάτι που να μην περπατήσουμε, παραλία που να μην ανακαλύψουμε,

εκκλησάκι που να μην ανάψουμε κεριά. Ανεβαίναμε στα πιο ψηλά σημεία για να χορεύουμε με τον αέρα και δεν χορταίναμε τις εναλλαγές του τοπίου όσο περνούσε η ώρα και άλλαζε το φως. Κάναμε και τον γύρο με το караβάκι, βγάσαμε συνεχώς φωτογραφίες στις σπηλιές και στα βράχια, και βουτούσαμε στα βαθιά. Ορκιστήκαμε πως θα πηγαίνουμε κάθε καλοκαίρι σε νησιά μέχρι να τα γνωρίσουμε όλα. Εκεί σκεφτήκαμε πρώτη φορά πόσο ωραία θα ήταν να περάσει στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου για να 'χουμε μια βάση σε νησί. Οι μονάδες δεν ήταν πολύ ψηλές, μπορούσε να τα καταφέρει και το 'βαλε στόχο. «Το νερό είναι το φυσικό μου στοιχείο», έλεγε γελώντας. Και είχε δίκιο. Ήταν σαν ψάρι. Δεν κρύωνε σχεδόν ποτέ στη θάλασσα και δεν κουραζόταν να κολυμπάει. Μια μέρα την έχασα. Είχε πάει μακριά κολυμπώντας και, επιστρέφοντας, είχε τον ήλιο κόντρα και δεν έβρισκε την παραλία, μπερδεύτηκε στους κολπίσκους, δεν με έβλεπε στην ακτή και βγήκε αλλού. Τελικά, ήρθε με τα πόδια, ξυπόλυτη. Είχα ανησυχήσει και σκεφτόμουν να πάρω το λιμενικό αν δεν γυρνούσε σε μια ώρα. Γύρισε όμως καταταλαιπωρημένη αλλά χαρούμενη. «Δεν χάνομαι εγώ στη θάλασσα», μου είπε.

Η κρίση δεν είχε περάσει από το νησί. Οι ντόπιοι γκρίνιαζαν για τον ΕΝΦΙΑ και τους ελέγχους στις ταμειακές μηχανές από Ράμπο της εφορίας που εμφανίζονταν ξαφνικά, αλλά ποτέ δεν ζορίστηκαν πραγματικά. Κι ένα μαντρί να είχες σ' αυτό τον ευλογημένο τόπο την έβγαζες καθαρή. Στα χρόνια του μεγάλου διχασμού έφτασε κι εδώ η ένταση, στο δημοψήφισμα το «ΟΧΙ» βγήκε με πάνω από εξήντα τοις εκατό, αλλά ήταν πιο πολύ μια αντίδραση απέναντι στην ταπείνωση της χώρας, όχι το ξέσπασμα μιας τοπικής κοινωνίας που υπέφερε από τη λιτότητα και την ύφεση. Δεν είχαν υποφέρει. Δεν υπήρχαν φτωχοί ανάμεσά τους.

Ακόμα και οι πιο κακότυχοι μια δουλειά την είχαν. Γι' αυτό δεν έφυγαν οι Αλβανοί, όπως έγινε σε άλλες περιοχές της χώρας. Έμειναν γιατί έβρισκαν μεροκάματο.

Βέβαια, η κρίση έφερε κι εκεί αλλαγές. Έπεσαν οι μισθοί, επιδεινώθηκαν οι συνθήκες εργασίας, πουλήθηκαν πολλά σπίτια και οικόπεδα σε ξένους, το Airbnb έγινε κανόνας, το νοσοκομείο είχε ελλείψεις σε προσωπικό και υποδομές, πόσο μάλλον τα κέντρα υγείας. Αλλά γενικά ζούσαν καλά. Ακόμα και μετά το 2015, όταν άρχισε η περιπέτεια του προσφυγικού, στάθηκαν τυχεροί. Ούτε ένα μικρό καταυλισμό δεν φιλοξένησαν. Το κοντινότερο μεγάλο νησί βούλιαξε από μετανάστες, αλλά στο δικό τους δεν έρχονταν λέμβοι με απελπισμένους. Η ένταση με την Τουρκία τους επηρέαζε αρκετά, αλλά όχι τόσο ώστε να πληγεί ο τουρισμός. Και αν έρχονταν τα τσάρτερ και τα κρουαζιερόπλοια, τίποτε άλλο δεν τους ένοιαζε. Ούτε καν η κλιματική αλλαγή. Μπορεί να είχαν καύσωνα τον Μάιο ή τον Οκτώβριο, αλλά ούτε που τους περνούσε από το μυαλό ότι κάτι δεν πήγαινε καλά και πως το μέλλον προβλεπόταν δυσοίωνα. Μόνο ο κορονοϊός τους τρόμαξε πραγματικά, γιατί η πανδημία θα είχε αντίκτυπο στον τουρισμό. Άσε που είχαν ένα σωρό Κινέζους. Πολλοί γέροι, αν μπορούσαν, θα απαγόρευαν τις αφίξεις. Κρατιούνταν καλά οικονομικά και δεν ήθελαν να ρισκάρουν. Οι νεότεροι, όμως, καίγονταν να ανοίξουν τις επιχειρήσεις τους, έστω με νέους όρους, και να συνεχίσει η ρόδα να γυρίζει. Και συνέχισε.

Εντάξει, το πρώτο καλοκαίρι μετά την εμφάνιση της πανδημίας στη χώρα ήταν όλα αλλιώς. Λιγότερος κόσμος και κάποια μέτρα προστασίας, ειδικά στα ξενοδοχεία. Αλλά ευτυχώς το νησί ήταν μεγάλο, ο κίνδυνος απλώθηκε και δεν χρειάστηκε να γίνει lockdown, όπως αλλού, στη διάρκεια της τουριστικής περιόδου.

Άλλωστε είχαν αποθέματα. Και που μειώθηκαν τα έσοδα, το έλεγαν για να λένε κάτι, σχεδόν από υποχρέωση να παίξουν τον ρόλο του θύματος της νέας κρίσης. Κυκλοφορούσε πολύ χρήμα στο νησί για τουλάχιστον έξι μήνες, αρκετό για τη μισή χρονιά και βάλε. Έβλεπες παραθεριστές τόσο πλούσιους, που δεν έβρισκαν πού να χαλάσουν τα λεφτά τους. Ακόμα και Έλληνες. Υπάρχουν εμπορικά καταστήματα με ρούχα σε τιμές Παρισιού και Μιλάνου. Από τη μια, οι μικροαστοί και οι οικογένειες της μεσαίας τάξης που υπολόγιζαν το άθροισμα μιας χωριάτικης και μιας μπίρας, από την άλλη, οι «πάνω» που μπορούσαν να παραγγείλουν σαμπάνια και φρούλες στην παραλία και να πιουν μόνο ένα ποτήρι. Στις πολύ μεγάλες βίλες οι κυρίες έφερναν μαζί το προσωπικό. Ο Ταϊλανδός έβγαζε βόλτα τον σκύλο και φρόντιζε τον κήπο, η Γεωργιανή μαγείρευε και δύο Αλβανές είχαν την ευθύνη της καθαριότητας.

Την απδίαζαν όλα αυτά. Μου αφηγούνταν διάφορες ιστορίες με πρωταγωνιστές εύπορα αφεντικά και καταπιεσμένους υπηρέτες, τα κακομαθημένα τους παιδιά και τις έξαλλες παρέες τους. Άλλες φορές μου μιλούσε, πάλι με απδία, για τις άγριες νύχτες μεθυσμένων τουριστών που ξερνούσαν στην άκρη του δρόμου και τουριστριών που χόρευαν πάνω στην μπάρα χάνοντας την επαφή με το περιβάλλον. Τα έβλεπε γιατί κάμποσες φορές είχε δουλέψει στο πικ της τουριστικής περιόδου. Τα μεροκάματα ήταν γερά και τα φιλοδωρήματα γενναιοδώρα. Το καλύτερό της ήταν σε κάτι μπανγκαλόου, σαν ένα μικρό χωριό, όπου απασχολούσε παιδάκια στον ελεύθερο χρόνο τους, το απόγευμα, για να ψυχάζουν οι γονείς τους. Μπορούσε να τρώει όσα παγωτά ήθελε και να πίνει όσους χυμούς τραβούσε ο οργανισμός της. Αρκεί να έμεναν τα παιδιά

ευχαριστημένα από την παρέα της. Και συνήθως έμεναν. Γιατί ήταν γλυκιά και δοτική, και γιατί της άρεσε να παίζει.

Η καρδιά της οικονομικής ζωής στο νησί χτυπάει σε τεράστια ξενοδοχειακά συγκροτήματα, το περίφημο all inclusive, που θησαυρίζουν χάρη στους χιλιάδες παραθεριστές οι οποίοι αναζητάνε την ευτυχία κοντά στη θάλασσα και δεν ψάχνουν για απομόνωση, ανοργάνωτες παραλίες και έρημα τοπία, δεν παίρνουν ρίσκο και δεν τους συνεπαίρνουν οι περιπέτειες, δεν θέλουν το απρόβλεπτο.

Είχε δουλέψει και σε ένα τέτοιο. Σέρβιρε στην πισίνα. Ο ιδιοκτήτης τη φλέρταρε και κάποια μέρα την πίεσε, απροειδοποίητα και πολύ. Δεν το περίμενε. Της φαινόταν καλός. Δεν της είχε περάσει από το μυαλό ότι θα της έκανε κακό. Στο τέλος της βάρδιας που είχαν μείνει λίγοι για να συμμαζέψουν την ακολούθησε στην τουαλέτα χωρίς να τον αντιληφθεί. Για κακή της τύχη δεν είχε κόσμο. Την πλησίασε μπροστά στον νεροχύτη, την έπιασε από τη μέση, της είπε ότι είναι πολύ όμορφη, καύλα, και πως περιμένει να βρεθούν εκτός δουλειάς. Ήταν τόσο κοντά της, που αισθανόταν την ανάσα του στο πρόσωπό της και έβλεπε τον ιδρώτα στο δέρμα του. Το βλέμμα του ήταν υγρό και έντονο, και τα χέρια του την κρατούσαν σφιχτά. Ένιωθε το πέος του σκληρό στην κοιλιά της. Σαν μαχαίρι.

«Ναι, βέβαια, όποτε θέλεις», του είπε για να τον διώξει. Με πολύ μεγάλο κόπο άρθρωσε αυτές τις λέξεις. Και ευτυχώς που τις ξεστόμισε. Του άρεσε αυτό που άκουσε και την άφησε. Ακούστηκαν και βήματα, κάποιος ερχόταν, οπότε δεν τον έπαιρνε να το συνεχίσει. Έσκασε ένα σιχαμένο χαμόγελο και έφυγε.

Δεν ξαναπήγε στη δουλειά. Δεν είπε κάποια δικαιολογία. Την αναζήτησαν και δεν απάντησε. Απλώς, εξαφανίστηκε.